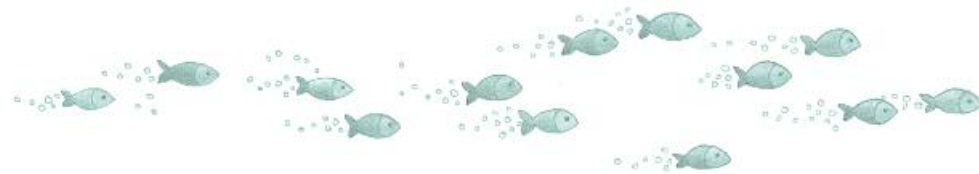

Alenka Klopčič

Bober Kasti in žabica Silva

ilustrirala
Marta Bartolj

Bober Kasti

BUM! TRESK! BAM!

"Kdo, kaj, kje? Kvak!" je prestrašeno kriknila žabica Silva, ki je ravno sanjala svojega princa, žabona Sandija, ki ga je že lep čas sramežljivo ogledovala, a je on še ni opazil. Vedno je imel vse preveč dela z napihovanjem pred članicami žabjih navijačic, ki so se podnevi namakale v blatnih kopelih bližnjega barja.

Iz globokega spanca jo je prebudilo udarjanje po votlem drevesnem deblu, ki je ležalo v bližini žabje luknje. Silva je plaho skočila ven in se namenila pogledat, kaj pomeni ta hrup. Ko je manjkal le še skok do velikega debla, je v Silvo priletel velik kup blata in jo skoraj odnesel nazaj do njene luknje.

"Kaj za ...? Kvak!" je bila jezna Silva. Nesramnosti, kdorkoli že si jo je tokrat privoščil in s tem motil nočno spokojnost, pač ne bo prenašala.

"Hej!" je kvaknila, ko je odločneje in brez previdnih oprezanj priskakljala do debla. Videla je le rjav kosmat zadek bitja s čudnim zajetnim repom, ki je bil sploščen in luskast. Bitje je bilo

okroglo in zdelo se je, da se res trudi z odmetavanjem blata. Še preden si je žabica lahko dobro ogledala neznanca, se je v zadnjem hipu sklonila in za las ušla novi zajetni kepi blata.

"Ti!" je zatem zalučala manjšo blatno kepo v hrbet hrupnega glodalca, ki je spuščal smešne zvoke, kot bi ves čas nekaj žvečil in zobal. Obrnjen je bilo proti deblu, ki ga je – kot se je zdelo – skušal zadelati z gostim blatom.

Tedaj je bitje obstalo in se z drobno, a s krempljci opremljeno tačko počohalo po črnem smrčku. Ko se je nerodno obrnilo na zadnjih nožicah, na katerih je imelo plavalno kožico, in zagledalo Silvo, je najprej ostrmelo, potem pa se zarežalo, da jo je v temni noči skoraj zaslepila belina njegovih velikih belih zob.

"Živijo!" je vzkliknil. "Jaz sem Kasti, bober Kasti."

Kasti zgradi jez

"Bobri smo nočne živali, pravzaprav zelo malo spimo in če te ne moti, bi nadaljeval z gradnjo svoje hiške," je hitel razlagati mali bober. Takoj zatem je Silvi že obrnil hrbet, saj je bila tako jezna, da se mu ni niti predstavila in mu podala svojega kraka v pozdrav.

"Ne, ne, pravzaprav zdaj prvič vidim bobra, sem pa slišala zanje. Menda so včasih živeli v Krki – in očitno še vedno –, mi pa še nikdar ni nihče rekel, da ste tako glasni," je pojasnila žaba. Sicer pa tudi jaz prihajam iz Goriških brd, sem pa sem prišla za boljšim življenjem ...

Ko je blato spet začelo leteti na vse strani, je dejala: "Dobro, Kasti, me zelo veseli, da sem spoznala najbolj hrupnega bobra, kar ji je. Zdaj te pa prosim, če lahko malo prenehaš z delom ..."

Še preden je končala stavek, je Kasti vskočil: "Kaj poznaš še kakšnega bobra? Kje je, kako mu je ime?" je bil vzhičen, da je kar cepetal po mehkem blatu, ki je pljuskalo vse okoli.

"Čakaj, čakaj ... Saj nisem rekla, da poznam še kakšnega bobra," je odvrnila Silva.

"No, rekla si, da si spoznala najbolj hrupnega bobra, torej predvidevam, da poznaš še kakšnega, ki je manj hrupen."

"Ah," je bil vidno razočaran Kasti. Za drugi del Silvine pripovedi se je delal, kot da je ni dobro slišal.

"Zakaj sprašuješ? Si kje izgubil svojo družino?" je postala radovedna Silva.

"V bistvu ne. Odkar vem, sem sam, bi pa želel spoznati še kakšnega bobra. Zato se vsako leto selim. Morda pa nekoč najdem še kakšnega prijatelja," je dejal Kasti in se obrnil k svoji že skoraj končani hiški – z blatom prevlečenim debelom, s katerega je ravno odpadla blatna kepa.

Silvi se je Kasti zasmilil, zato je pristopila: "Dobro, naj ti pomagam končati, karkoli že delaš."

Zjutraj pa se pomeniva in morda ti tudi predstavim življenje ob naši Krki."

"Velja!" je bil spet vesel bobber. Prednja zobka sta mu nagajivo gledala čez spodnjo ustnico, vmes pa je držal vejico. To torej ves čas gloda, je pomislila Silva in si priznala, da je njen novi sosed prav hecno bitje.

Silvo je prebudilo veselo požvižgavanje živahnega Kastija, ki je – kot je videla takoj, ko je pokukala iz žabje luknje – iz vode že prenašal kamne. Nekateri so bili tako veliki, da je komaj verjela, da jih lahko tako majhno bitje sploh dvigne.

"O, zdravo, zaspanka!" ji je veselo vzkliknil, ko je stopila ven na prijetno toplo jutranje sonce. Začudila se je, da jo je opazil, tako zavzet se ji je zdel.

"Jutro. Kaj pa je s tabo? Saj si si že postavil hišo. Ponoči, se spomniš? Kvak," je na pol zazehala Silva.

"Ja, zdaj delam jez," se je zarežal Kasti.

"Zakaj ga pa potrebujemo? Kvak," je bila preseščena žabica, ki ni še nikdar slišala, da bi nekdo takole postavil jez. No, človek že, ne pa kakšna druga žival.

"Da se bomo kopali!" je bil navdušen Kasti, ki je ravno v tem trenutku odložil zadnji kamen na vrh dolgega kamnitega zidu, ki je že zadržal precejšnjo količino vode. Razigrano je skočil v svoj novi bazenček. "Jupi! Jej! Pridi, Silva, prav super je!"

Silva si ni mogla kaj, da se ne bi nasmejala veselemu bobru, ki je bil tako navdušen nad vsako stvarjo, ki jo je naredil. Pa je še ona skočila v vodo in ko je pokukala iz nje, so bile ob Kastijevem bazenčku že race mlakarice, iz daljave pa so se približevale tudi druge žabe, med katerimi je bil tudi Sandi.

"A takole so videti bitja, ki živijo ob Krki," je še vedno s širokim nasmehom ugotovil bober Kasti.

V istem hipu pa ga je nekaj vzdignilo in ga vrglo čez kamniti zid, ki ga je sam postavil.

"Aaaaa!" se je izgubil njegov glasek, ko ga je de-roča voda odnesla s tokom.

Ko je čofotal, ni opazil, da se je za njegovim hrbtom zbrala skupina pižmovk, ki novega prišleka niso bile prav nič vesele. Motil jih je že ponoči, a so bile prelene, da bi ga takrat spodile, zato so prišle sedaj. Ni videl niti Silve, ki je otrpnila, ko je zagledala žabjo skupino v drugi smeri. Ko so bile žabe že skoraj ob bazenčku, je vsa iz sebe skočila iz vode, da je tudi njo ponoslo čez kamniti zid.

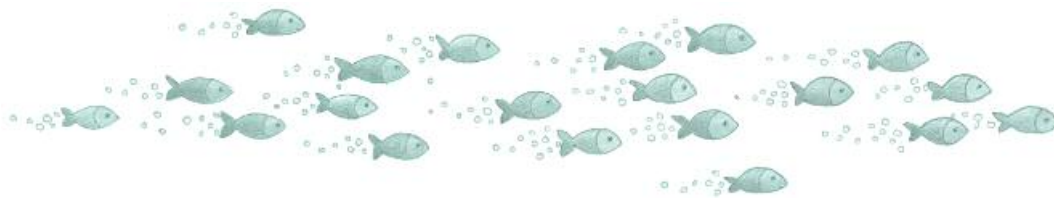
Življenje v in ob Krki

"Na pomoč! Kvaak!" se je drla žabica Silva, rečni tok pa jo je nosil zdaj desno zdaj levo. Ko je nazadnje pogledala iz vode, jo je že nosilo mimo starega mostu, za katerega je do takrat le slišala od malih prevzetnih žab, ki so hodile v center na zabave.

Tedaj pa je pod kraki začutila nekaj kosmatega in še preden je od strahu povsem otrpla, je bitje pomolilo iz vode glavo in svoja bela zobka. Bil je Kasti.

"Hvala, hvala," je bil ponosen bober. "Za to se lahko zahvalim plavalni kožici na mojih nogah in mojemu ploščatemu repu," je odvrnil in začel z repom zadovoljno udarjati po rečni gladini.

Udarjanje je slišala tudi skupina turistov, ki je postopala po velikem mostu, si ogledovala in fotografirala reko, most in okoliško naravo. Brž so svoje fotoaparate usmerili v dobrovoljnega bobra, ta pa se je – zadovoljen, ker je pritegnil

"Živijo, Silva!" ji je pomežiknil in z njo na hrbtu priplaval do brega, da je lahko odskočila na travo.

"Živijo, Kasti. Ti pa si dober plavalec," je dejala in zajela sapo, ki ji je v reki s sunkovitim tokom že povsem pošla.

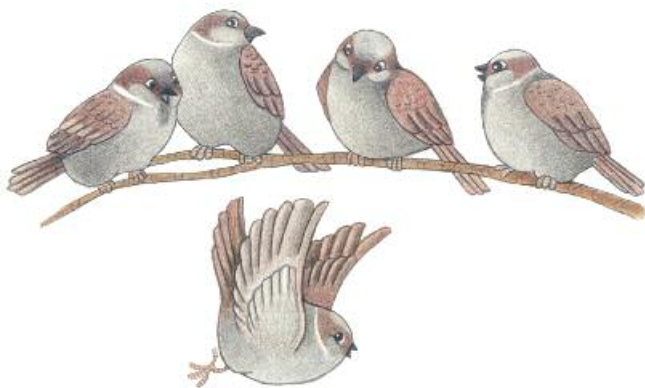
njihovo pozornost – začel samovšečno nastavljati njihovim sprožilcem. Tačko je položil na zatilje in se jim zarežal z desne, potem z leve, a še preden je izvedel svoj veseli skok, ga je v rečno globino potegnila velika vidra.

Turisti so bili zadovoljni s fotografijami, ki so jih uspeli narediti, in so odšli dalje, Silva pa je plaho stopila nazaj na rečno brežino. "Kasti?"

Še preden je začela kvakati njegovo ime, je Kastija pljusnilo iz vode, da je pristal tik ob Silvinih krakih.

"Kasti! Kvak!" je bila iz sebe Silva.

"Takole je videti življenje v Krki," je počasi rekel in pljuval vodo iz ust, potem pa izgubil zavest.

"Takole sem jo, pa takole, z eno tačko po desni, z drugo po levi, potem ji je zmanjkalo zavesti ...

BAM-BUM!" Kasti je vneto razlagal popoldansko dogajanje, ko ga je zgrabila vidra. Skakal je in kazal zamahe, da je prebudil Silvo.

Njegovo pripovedovanje in uprizarjanje so poslušali in gledali skupina vrabcev in trije stari golobi, ki so vsake toliko odmajali z glavami in si začeli nekaj čivkati. Nekateri so bili očitno zgroženi, drugi pa niso povsem verjeli, da Kastijeva pripoved drži.

"Potem sem jo ugriznil, da je zamahnila po meni, a ker sem trdoživ, me je odneslo iz vode. Bil sem povsem brez prask!"

"No, ja, če odmislimo, da si potem padel v nezavest. Kvak," se je tedaj vključila Silva in mu pokvarila napeto uprizarjanje. Vrabci so se začeli hihitati, stari golobi pa so naveličani bobrovega hvalisanja poleteli na bližnje strehe.

"Hvala," se je Kasti obrnil k Silvi.

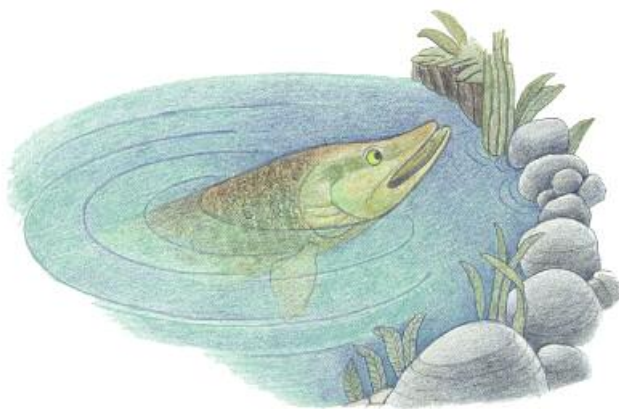
"No, če je pa res. Kvak," je rekla žabica in se smejala. Vesela je bila, da je s Kastijem vse v

redu. Nad Krko se je že spuščal večer, bober pa je bil spet poln energije, česar se je kar malo bala. Sama je noči zelo rada izkoristila za spanje in sanjarjenje o svojem princu.

"Dobro. Greva dalje, ne?" je bil navdušen in razigran Kasti.

"Kam dalje? Kvak."

"No, menda ne misliš ostati tule, kjer mrgoli ljudi. Poleg tega nikoli ne veva, kdaj se spet vrne tista sitna vidra iz rečnih globin."

"Prav ima," se je tedaj zaslišal glas iz vode. Silvo je gledala velika ščuka.

"Kaj pa bi ti rada? Kvak," je bila previdna Silva, saj ni zaupala ribam. Vedno so imele kaj za bregom, sploh velike ščuke, ki so se proglašale za vegetarijanke, a krožile so govorice, da še kako rade prigriznejo tudi kaj mesnega.

"Nič, samo poslušala sem Kastija, kako se je uspel rešiti vidre. Rada bi vama pomagala. Stara Lutra namreč vsakogar napade, ker brani svoje ozemlje," je odvrnila ščuka. "Tudi ona je namreč prišla sem za boljšim življenjem."

"Aha, da naju ne bi ti skušala kam zvabiti! Recimo v svoj lonec?! Kvak!" je bila še kar previdna Silva.

"Daj, Silva, zaupajva ji. Pravzaprav nama lahko le ona pove, če je stara Lutra kje v bližini," jo je skušal pomiriti bober.

"Res je. In lahko vama povem, da je ni. Sedaj trdno spi v svojem kanalu tamle pod ribarnico," je velika ščuka pokazala proti bližnji tržnici.

"No, hvala!" se je zarežal Kasti in že skočil v Krko. "Greš?" je zaklical Silvi in ji pomolil hrbet. Ko je videla, da ji drugega ne preostane, je skočila nanj.

Plastenke in pločevinke

Bili so nenavadna skupinica: bober z žabo na hrbtu in velika ščuka, ki ji je bilo ime Mirabela, kot sta kmalu izvedela. Mirno so pluli z rečnim tokom, ko je poleg njih padla pločevinka in obstala na vodni gladini. Takoj so se okoli nje zbrale male ribice. Začele so cmokljati, saj so upale, da bodo našle kaj hranljivega.

Tedaj je padla še ena! Oplazila je Silvo, ki je prestrašena skoraj odskočila s Kastijevega hrbta, a jo je Mirabela v zadnjem hipu umirila s plavutjo. Priletela je še plastenka! Pristala je na Kastijevi glavi in zdaj je Silva res padla v vodo. Mirabela se je pognala za njo, jo namestila na svoj hrbet in spet splavala proti površju.

Kasti je bil jezen kot še nikoli. S pločevinko v ustih je odplaval proti mestu, od koder so padali ti leteči predmeti. Slišal je glasen smeh in vpitje skupine mladeničev, ki je v vodo odvrгла še eno plastenko.

"Zdaj pa dovolj!" je besno siknil Kasti. Na rep si je na-

mestil plastenko in pločevinko, napolnjeni z vodo, in z vso močjo zamahnil proti bregu, kjer so sedeli mladeniči.

Slišal je krike: "Hej, kaj je bilo to? Pločevinke napadajo! Daj, gremo stari!" Topot njihovih nog, ki se je oddaljeval, je dal vedeti, da so tekli stran od mirne Krke.

Zarezal se je sam pri sebi. Vidno zadovoljen s svojim dejanjem se je zasukal proti mestu, kjer je še prej prenašal Silvo. "Silva!" ga je v hipu zaskrbelo.

"Kasti!" je zaklicala Silva z drugega brega, ob katerem je plavala tudi Mirabela. Obe sta bili ponosni na neustrašnega malega bobra. Ko je napodil nepridiprave, sta v znak odobranja tlesknili s krakom in plavutko, kar je v človeški govorici pomenilo enako, kot bi tlesknil s pestmi ali z dlanmi in "dal pet".

Ob rečni zapornici

"Silva, si vedela, da je Krka ena najdaljših slovenskih rek, ki tečejo le pri nas?" je Kasti zbudil spečo Silvo.

"Kaj? Kvak."

"Ja in doseže skoraj sto kilometrov!" je zacepetal z zadnjima nogama pod vodo, da je pljusknilo na Silvo. "Mirabela mi je povedala."

"Ja, ja ... Kvak," je postala sitna žabica.

"Hop!" jo je Kasti veselo odvrigel s svojega hrbta v plitvo vodo in se urno pognal nazaj v rečno globino. Tudi Silva se je razvedrila in se razveselila, ko je pristala ob bregu v toplejši vodi, v kakršni se je rada namakala doma, in pretegnila svoje krake v lepem sončnem jutru.

Skakala in čofotala sta po reki, nekaj časa pa ju je začudeno gledalo tudi nekaj ptic. Večina je bila črnih lisk. Navdušena nista niti opazila, da so se nad njima zgrnili gosti črni oblaki, v daljavi pa se je sem in tja že zabliskala kakšna ostrá strela.

Ko je bučno zagrmelo, da je Silvo kar odbilo iz vode, sta se z Kastijem le spogledala. In ko so že padle prve težke kaplje, se je po vodni gladini razširilo močno tresenje.

"Kasti, pridi iz vode! Kvak," je zakvakala Silva in skočila na rečni breg.

"Ne, voda je varna, Silva. Raje ti pridi sem!" je zavpil nazaj bober.

Tedaj se je od kdo-ve-kod ob Kastiju znašla nutrija Mimi, ki je nenavadnemu paru sledila, odkar se je ločil od ščuke Mirabele. Ta se je vrnila domov, ko je dvojico pospremila do tja, do koder je Krko še poznala.

"Beži iz vode, mali!" je z ogromnim repom pahnila Kastija proti brežini. Potem se je pognala iz vode tudi sama. "Zdaj se bo spustila zapornica!"

"Zapornica?" je vprašal Kasti, radovedno pa je novo znanko pogledala tudi Silva.

"Ja, rečna zapornica, ki se spusti, ko se obeta močan dež, da reka ne poplavi naselij. Večji pretok vodi do kmetijskih površin, ki takšno namakanje potrebujejo," je razložila Mimi. Hitela je proti bližnjemu deblu, posutemu z zemljo, ki je Kastija spomnil na njegovo zadnje domovanje.

V tistem trenutku pa se je zaslišalo glasno škrtanje in reka, proti kateri je pogledala družčina, je nenavadno zabrbotala.

"O ne," je bila zgrožena nova znanka.

"Kaj pa je?" je vprašal Kasti.

"Zapornica se je spet zataknila," je odvrnila Mimi. "Pred kratkim so jo prišli popravljat, a kot kaže, neuspešno. Prejšnjikrat, ko se takole ni spustila, je namreč poplavelo celotno območje in mnogi smo si morali ustvariti nove domove. Moj je od včeraj," je bila zaskrbljena nutrija in žalostno spustila svoj velik rep.

Kasti ni mogel dopustiti, da bi se kaj takega ponovilo. Pognal se je v reko, še preden sta Silva in Mimi doumeli, kaj namerava.

Težke in velike dežne kaplje so bile vse gostejše, ko je bober spretno zaplaval proti dnu reke. Ta je postajala bolj in bolj motna, zato se je najprej zaletel v enega od spečih lipanov, da ga je kar zasukalo, kar je povzročilo preplah v ribji jati. Kmalu pa je zagledal veliko železno zapornico, ki je nihala gor in dol.

"Očitno se je res zataknila," je pomislil Kasti in se pognal pred njo, da je lahko videl oviro. Res je med zapornico in rečnim dnom nekaj ležalo. Bober je stvar trdno zagrabil in začel vleči izpod zapornice. Stvar se kar ni in ni premaknila, dokler ni začutil, da še dvoje tačk vleče oviro izpod zapornice. Bila je Mimi.

Skupaj sta le uspela potegniti oviro izpod zapornice, ki je končno padla na rečno dno. Kasti in Mimi pa sta se uspela še pravočasno umakniti, da ju ni zadela. Oviro sta sedaj še lažje premikala proti rečnemu bregu, saj jima je pomagala voda. Ko je pokukala iz vode, sta ju na breg potegnili tudi Silva in skupina rac. Bilo je grdo zarjavelo kolo.

Kasti in Mimi sta tlesknila s tačkama od veselja, Silva pa je vzhičeno zakvakala: "Bravo! Kvak!"

Zaprhutale so tudi vesele račke.

Reka je tekla z vse večjo močjo, nebo se še vedno ni umirilo, pisana skupinica mokrih bitij pa se je končno zavlekla v Mimin drevnat dom.

Dom

"In kam sta nameravala?" je vprašala Mimi, ko sta se z Kastijem že osušila, utrujeno Silvo pa je premagal spanec. Tokrat ni več sanjala svojega princa, ampak je uživala na popotovanjih ob velikih in malih rekah, ob manjših in večjih jezerih.

"Pravzaprav sva brezciljno pohajkovala po reki," je odgovoril Kasti. "Jaz se stalno selim in še vedno upam, da bom kdaj naletel na kakšnega bobra. Silva se mi je pridružila po naključju, a mislim, da ji je postalo všeč," se je nasmehnil in nežno boksnil žabico, ki je le zamomljala. Uvidel je, da že trdno spi.

"Zveni pustolovsko," je dejala nutrija, Kasti pa je kar malo zardel, saj je bila sogovornica tudi njemu vse bolj všeč.

"Potem odideta jutri dalje?" je spet vprašala Mimi.

"No, lahko tudi še kak dan ostaneva," se je nasmehnil bober, ki ga po dolgem času ni več pogajala neumorna energija, ampak se je ob novi prijateljici prav nenavadno umiril. Ni več slišal Miminih besed, saj je tudi njega premagal spa-

nec. Mimi se je le nasmehnila in se tudi sama pogreznila v sanje, v katerih se je pojavil tudi pogumni boberček.

"Nasvidenje, prijatelja! Kvak!" je zavpila žabica Silva, ko se je na velikem listu z dolgo vejico pognala od rečnega brega. Hitro jo je ujel rečni tok in jo ponesel s seboj, ko je še kar mahala Kastiju in Mimi, ki sta mahala nazaj.

"Adijo, Silva, se vidimo!" je zavpil Kasti in udaril po tleh s svojim repom.

"Se vidimo, ko bom prejadrala širne reke in jezera, potoke in barja!" je še odmeval Silvin glas, njenega kvaka pa mladi par že ni več slišal. Zastrigla sta z malimi ušeski, zatem pa stekla po plitki vodi in se začela nagajivo škropiti. V tej igri sta oba neizmerno uživala, a nihče od njiju ni imel prijatelja, ki bi se želel igrati. Do zdaj.

Namesto zaključka

Še do nedavnega je v Sloveniji bober veljal za izumrlo vrsto, potem pa se je konec devetdesetih let prejšnjega stoletja pojavil v porečju Krke. Bobri so izjemno pomembni graditelji, tudi prvi graditelji rečnih jezov. Jezove gradijo, da zagotovijo stalen nivo vode. Ker se voda za jezom razlije in poplavi, si olajšajo dostop do hrane. Obenem so bobri pomembni za obstoj drugih živalskih in rastlinskih vrst, saj s svojo dejavnostjo ustvarjajo in vzdržujejo mokrišča. Najbolj aktivni so ponoči. Za razliko od našega Kastija – Kasti je izpeljanka iz bobrovega latinskega imena *Castor fiber* –, ki se veliko seli in upa, da bo naletel še na kakšnega bobra, so pravi bobri teritorialne živali, kar pomeni, da se zadržujejo na stalnem mestu. Žabica Silva ima latinsko ime *Lithobates sylvaticus*, kar sicer pomeni gozdno žabo. Med ogroženimi vrstami pa je sicer tudi vidra, ki ji je v zgodbici ime Lutra, kar je prav tudi znanstveno ime. Da bi ohranili omenjene ogrožene vrste, lahko tudi sami varujemo naravo. Zgodba govori predvsem o varovanju rek, ki jih ne smemo onesnaževati ne z metanjem smeti in ne z uporabo škodljivih čistil, ker šteje tudi vsaka kapljica, pa moramo preudarno ravnati tudi z vodo v naših domovih.

Alenka Klopčič

Bober Kasti in žabica Silva

Ilustrirala Marta Bartolj

Knjižna zbirka *Modri svet*

Lektorirala Breda Munda

Oblikovanje in grafična priprava Jamaja, Maja Rostohar

Izdaja Energija doma Energetika.NET, d. o. o.

Ljubljana, september, 2012

1. natis, 1. izdaja

ELTEC

PETROL

Za mecensko podporo pri izdaji se zahvaljujemo družbi Eltec Petrol.

Tebe, dragi/-a mladi/-a bralec/-ka, pa vabimo, da tudi sam/-a soustvarjaš nadaljevanje knjižne zbirke *Modri svet*, katere del je tudi ta slikanica o bobru Kastiju in žabici Silvi. Svoje misli, ideje, predloge, lahko pa tudi kakšno pesem, zgodbico ali celo risbico nam pošlji na e-naslov urednistvo@energetika.net ali na poštni naslov **Energetika.NET d.o.o. – Energija doma, Tehnološki park 24, 1000 Ljubljana**, s pripisom "*Modri svet*". Tvoje sporočilo bomo upoštevali ob snovanju naslednjih eko knjig v zbirki *Modri svet*.
Skupaj širimo odgovornejši odnos do narave in naravnih virov za ohranjanje Zemlje prihodnjim rodovom!

Ekipa Energije doma

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-32
087.5

KLOPČIČ, Alenka
Bober Kasti in žabica Silva / Alenka Klopčič ; ilustrirala Marta Bartolj.
- 1. izd., 1. natis.
- Ljubljana : Energija doma, Energetika.Net, 2012. - (Knjižna zbirka Modri svet)

ISBN 978-961-93122-3-0

262835712

Vse pravice so pridržane. Noben del te knjige se brez pisnega dovoljenja avtorice ne sme v nobeni obliki reproducirati ali z uporabo elektronskih sistemov predelovati, kopirati, tiskati, razmnožiti ali razširjati. Brez pisnega dovoljenja avtorice je prepovedano javno objavljanje knjige ali njenih delov, distribuiranje in dajanje v najem.